

Брюксел, 12.1.2022 г.
COM(2022) 6 final

2022/0001 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

**относно частичното суспендиране на прилагането на Споразумението между
Европейския съюз и Република Вануату за премахване на визите за краткосрочно
пребиваване**

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

В доклада на Комисията относно режимите за предоставяне на гражданство и право на пребиваване срещу инвестиции в Европейския съюз от януари 2019 г.¹ бяха изразени опасения във връзка с такива режими, по-специално по отношение на сигурността, проникването на организираната престъпност, изпирането на пари, финансирането на тероризма, укриването на данъци и корупцията. Бе отправено и предупреждение, че когато подобни режими се прилагат в държави, които имат безвизов достъп до Съюза, режимите за предоставяне на гражданство срещу инвестиции могат да се използват за заобикаляне на редовната процедура за получаване на шенгенска виза и свързаната с нея задълбочена оценка на рисковете².

От 2015 г. между ЕС и Вануату се прилага споразумение за отмяна на визовия режим („Споразумението“)³. Преди 2015 г. Вануату е прилагала само една схема за предоставяне на гражданство срещу инвестиции, по която са издадени ограничен брой паспорти⁴. От 2015 г. насам обаче Вануату е създавала допълнителни режими за предоставяне на гражданство срещу инвестиции, а броят на успешните кандидати се е увеличил значително. Според органите на Вануату понастоящем функционират два режима: програмата за принос към Вануату и програмата за подпомагане на развитието. До март 2021 г. Вануату е издала над 10 500 паспорта по своите режими за гражданство срещу инвестиции⁵. През април 2021 г. парламентът на Вануату одобри нова схема за гражданство, която все още не функционира⁶.

През 2017 г. Комисията започна разследване на режимите от Вануату, тъй като те породиха сериозни съмнения, по-специално поради техните пропуски в сигурността. Комисията също така предупреди органите на Вануату за възможностите за суспендиране, предвидени в Споразумението. Също през 2017 г. Комисията поиска информация от органите на Вануату относно управлението на режимите, по-специално по отношение на проучването за надеждност на кандидатите. През 2018 г. Комисията получи уверения от правителството на Вануату по отношение на процедурите за проучване на надеждността, в които се посочва, че тези процедури включват проверки в базите данни на Интерпол.

По време на петия засилен политически диалог между ЕС и Вануату на 15 април 2019 г. ЕС отново изрази загрижеността си по отношение на режимите на Вануату за гражданство срещу инвестиции, като отбеляза, че те биха могли да окажат въздействие върху Споразумението за отмяна на визовия режим. ЕС поясни, че макар процедурите по натурализация да са суверенно право на Вануату, изключително строгите цялостни проверки за сигурност са от съществено значение за предотвратяване на всякакви злоупотреби.

През юли 2019 г. Комисията научи, че кандидати по режимите за гражданство срещу инвестиции на Вануату са получили гражданство, въпреки че са включени в базите данни на Интерпол, както и че някои кандидати са представили подправени документи

¹ COM(2019) 12 final.

² стр. 22—24.

³ Споразумение между Европейския съюз и Република Вануату за премахване на визите за краткосрочно пребиваване (ОВ L 173, 3.7.2015, стр. 48).

⁴ Според информацията, предоставена от органите на Вануату, между 2014 г. и 2015 г. са били издадени 93 паспорта в рамките на Програмата за имиграция за капиталови инвестиции (СИП).

⁵ Информация, предоставена от Паспортното бюро на Вануату на 14 юни 2021 г.

⁶ Информация, предоставена от делегацията на ЕС на 17 юни 2021 г.

(и по-специално подправени свидетелства за съдимост), които убягнали от вниманието на органите на Вануату.

Комисията изпрати писма до органите на Вануату с искане за допълнителна информация относно режимите, проучванията за надеждност и предоставянето на гражданство на кандидатите, включени в списъците на Интерпол за наблюдение, като отново предупреди за възможността за суспендиране на безвизовия режим⁷.

По време на шестия засилен политически диалог между ЕС и Вануату на 21 април 2021 г. ЕС отново посочи потенциалното въздействие на режимите на Вануату за гражданство срещу инвестиции върху Споразумението за отмяна на визовия режим и настоятелно препоръча държавата незабавно да разгледа възможните рискове от проникване на организираната престъпност, изпиране на пари, избягване на данъци и корупция, свързани с подобни режими. По време на този политически диалог Вануату пое ангажимент да проведе реформи в отговор на тези опасения, като например да си сътрудничи тясно с различни заинтересовани страни — по-специално със звеното за финансово разузнаване — или да измени Закона за паспортите. През април 2021 г. обаче правителството на Вануату предприе допълнителни стъпки за създаване на нова програма за гражданство.

Въз основа на информацията, получена от Вануату, Комисията стигна до заключението, че нейните режими за инвеститори съдържат сериозни недостатъци и пропуски по отношение на сигурността, които могат да създадат риск за вътрешната сигурност на ЕС и неговите държави членки. По-конкретно, средното време, необходимо за обработване на заявленията, е твърде кратко, за да се даде възможност за задълбочено проучване, и няма систематичен обмен на информация с държавата на произход на кандидатите или със държавата на основното предишно пребиваване преди предоставянето на гражданство. Освен това няма изисквания за физическо пребиваване или присъствие във Вануату. Липсата на изискване за присъствено интервю поражда допълнителни съмнения относно надеждността на проучването за сигурност, тъй като така се ограничават възможностите за органите да потвърдят предоставената в заявлението информация, включително нейната истинност и достоверност.

Наличните данни също така пораждат опасения по отношение на обхвата на режимите, процента на отхвърляне и националностите на произход:

Първо, броят на успешните кандидати (повече от 10 500 гражданства, предоставени срещу инвестиции в периода 2013—2021 г., според Паспортното бюро на Вануату) е много висок.

Второ, процентът на отхвърляне е изключително нисък. Въз основа на наличната информация само едно заявление е било отхвърлено до 2020 г.⁸ Това поражда допълнителни съмнения относно надеждността на проучването за сигурност и надлежната проверка.

Трето, сред държавите на произход на успешните кандидати са държави, които обикновено са изключени от други режими за гражданство, като Иран и Афганистан, както и държави, чиито граждани се нуждаят от виза за краткосрочен престой в ЕС, включително Нигерия, Йемен, Сирия, Пакистан и Либия.

⁷ Писма, изпратени от Комисията до Вануату на 15 ноември 2019 г. и 18 юни 2020 г.

⁸ Информация, предоставена от Паспортното бюро на Вануату на 22 септември 2020 г.

В резултат от това въведените от Вануату от 2015 г. насам режими позволяват на граждани, за които се изисква виза, да заобикалят редовната процедура за получаване на шенгенска виза и свързаната с нея задълбочена оценка на рисковете по отношение на миграцията и на сигурността за всяко лице. Режимите на Вануату за гражданство срещу инвестиции не гарантират високото равнище на сигурност, посочено в доклада на Комисията от 2019 г. относно режимите за предоставяне на гражданство и право на пребиваване срещу инвестиции⁹.

И накрая, режимите, създадени от 2015 г. насам, се рекламират като предоставящи безвизов достъп до ЕС, въпреки че Споразумението за отмяна на визовия режим няма за цел да позволи на гражданите на трети държави, от които се изисква да притежават виза, за да пътуват до ЕС, да заобиколят това изискване, като придобият гражданство на Вануату. ЕС зачита правото на суверенните държави да вземат решения относно своите собствени процедури за натурализация, но безвизовият достъп до Съюза не следва да се използва като инструмент за привличане на индивидуални инвестиции в замяна на гражданство.

Действието на Споразумението може да бъде спряно изцяло или частично по съображения, свързани с общественения ред или защитата на националната сигурност¹⁰.

В този контекст Комисията счита, че режимите за инвеститори във Вануату противоречат на целите на визовата политика на ЕС и на разграничението, което се прави в Регламент 2018/1806¹¹ между трети държави, чиито граждани подлежат на изискването за виза, и трети държави, чиито граждани не подлежат на такова изискване, което се определя от ЕС въз основа на оценка на всеки отделен случай съгласно различни критерии, свързани, наред с другото, със сигурността. Подобни режими дават на гражданите на трети държави, които биха били задължени да притежават виза, ако не бяха получили гражданство на Вануату, възможността да пътуват до ЕС безвизово, без да преминават през проверката за сигурност преди да пристигнат на външните граници, която се изисква съгласно шенгенската визова процедура.

С оглед на гореизложеното частичното и пропорционално суспендиране на Споразумението за отмяна на визовия режим е оправдано, за да се смекчи въздействието на режимите за гражданство срещу инвестиции върху безвизовия режим между ЕС и Вануату. Като се има предвид, че на практика за граничните служители на държавите членки няма да е възможно да определят дали даден обикновен паспорт е издаден чрез схема за инвестиции, спирането на действието на Споразумението следва да обхваща всички обикновени паспорти, издадени от 25 май 2015 г. насам, когато Вануату започна издаването на значителен брой паспорти в замяна на инвестиции.

⁹ COM(2019) 12 final.

¹⁰ Член 8, параграф 4 от Споразумението за премахване на визите между Европейския съюз и Вануату, цитирано по-горе.

¹¹ Регламент (ЕС) 2018/1806 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. за определяне на третите държави, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване (ОВ L 303, 28.11.2018 г., стр. 39).

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно частичното суспендиране на прилагането на Споразумението между Европейския съюз и Република Вануату за премахване на визите за краткосрочно пребиваване

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 77, параграф 2, буква а) от него,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 218, параграф 9 от него,

като има предвид, че:

- (1) Споразумението между Европейския съюз и Република Вануату („страните“) за премахване на визите за краткосрочно пребиваване¹ („Споразумението“) беше сключено на 28 май 2015 г.² с цел улесняване на пътуването до Съюза за граждани на Вануату и на пътуването до Вануату за граждани на Съюза.
- (2) Споразумението се основава на общото желание на страните да насърчават контактите между хората, да засилят туризма и да стимулират стопанската дейност между Съюза и Вануату.
- (3) Съгласно член 8, параграф 4 от Споразумението всяка от страните може да суспендира прилагането на Споразумението изцяло или отчасти, по-специално по съображения, свързани с обществения ред и защитата на националната сигурност. Решението за суспендиране се нотифицира на другата страна не по-късно от 2 месеца преди планираната дата на неговото влизане в сила. Ако причините за това суспендиране престанат да съществуват, страната, която е суспендирала Споразумението, трябва незабавно да уведоми другата страна за това и да отмени суспендирането.
- (4) Вануату прилага режими за предоставяне на гражданство срещу инвестиции, чрез която е предоставила гражданство на Вануату на граждани на други държави, които преди това не са били свързани с Вануату, като е издала положителни решения по почти всички заявления. До март 2021 г. държавата е издала над 10 500 паспорта с изключително нисък процент на отхвърляне³. Това поражда съмнения относно надеждността на проучването за сигурност и надлежната проверка, извършвани от органите на Вануату.
- (5) В кореспонденция от октомври 2017 г., ноември 2019 г., юни 2020 г. и март 2021 г. Комисията изрази сериозни опасения и предупреди правителството на

¹ ОВ L 173, 3.7.2015 г., стр. 48.

² Решение (ЕС) 2016/272 на Съвета от 12 февруари 2016 г. за сключване, от името на Европейския съюз, на Споразумението между Европейския съюз и Република Вануату за премахване на визите за краткосрочно пребиваване (ОВ L 52, 27.2.2016 г., стр. 11).

³ Информация, предоставена от Паспортното бюро на Вануату на 14 юни 2021 г.

Вануату за възможността за възстановяване на изискването за виза. Обясненията, предоставени от Вануату, не бяха достатъчни, за да разсеят тези опасения.

- (6) Предоставянето на гражданство на кандидати, включени в базите данни на Интерпол, противоречи на предишните уверения на органите на Вануату по отношение на проверките за сигурност и поражда допълнителни опасения относно надеждността на процедурите за проверка за сигурност на режимите.
- (7) Сред одобрените кандидати, получили гражданство на Вануату, са граждани на държави, които трябва да притежават виза, когато преминават външните граници на Съюза. Освен това Комисията изрази загриженост относно липсата на изисквания за физическо присъствие или пребиваване на кандидатите, кратките периоди на обработване на заявления по режимите и липсата на систематичен обмен на информация със държавите на произход или на основно предишно пребиваване на кандидатите. Комисията стигна до заключението, че проверката на заявленията по режимите за гражданство срещу инвестиции във Вануату не гарантира високо равнище на сигурност.
- (8) Суспендирането на Споразумението следва да бъде ограничено до обикновени паспорти, издадени от 25 май 2015 г. насам, когато броят на одобрените кандидати по режимите за гражданство срещу инвестиции във Вануату започна да нараства значително.
- (9) Поради това прилагането на Споразумението следва да бъде суспендирано по отношение на всички граждани на Вануату, които притежават обикновен паспорт, издаден от Вануату от 25 май 2015 г. насам.
- (10) Настоящото решение представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген, в които Ирландия не участва в съответствие с Решение 2002/192/ЕО на Съвета⁴; следователно Ирландия не участва в неговото приемане и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Споразумението между Европейския съюз и Република Вануату за премахване на визите за краткосрочно пребиваване се суспендира за гражданите на Вануату, които притежават обикновени паспорти, издадени от Вануату от 25 май 2015 г. насам.

Член 2

Настоящото решение влиза в сила на [два месеца след публикуването – OP please insert a specific date].

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета
Председател

⁴ Решение 2002/192/ЕО на Съвета от 28 февруари 2002 г. относно искането на Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген ([OJ L 64, 7.3.2002 г., стр. 20](#)).